

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Előfizetési díj: Egész évre 12 ft., félévre 6 ft., negyedévre 3 ft.
 Előfizetések és hirdetési díjak helyben és vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.
 Helyben előfizethet: a szerkesztőségénél, a kiadó-hivatalnál, Demjén L., Keresztény P. kereskedéseiben.
 Egyes szám ára 5 kr. o. é.
 Szerkesztőség és kiadó-hivatal: belső-tordaiúca szögletén, Csapó S. kereskedésével szemben, I-ső emelet, lejárás a kaputól jobbra.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 6 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj.
Hirdetések felvételnek: Helyben: a szerkesztőségénél, a kiadó-hivatalban, Demjén László könyv- és Keresztény Pál papír-kereskedésében. Bécsben: Haasenstein és Voglner (Neuer-Markt 11 sz.), Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.); Rudolf Mosse officiel. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstätte 2), Pesten: Haasenstein és Vogler Uriutca 13. Lang et Schwarz, Fűrdőutca 1. Süddeutsche Annoncen-Expedition Stuttgart.
 Nyiltér sora 20 kr.

Előfizetés

a

„Kolozsvári Közlöny“-re.

Megjelen naponként
 egész nagy 1ven.

Előfizetési árak: egész évre 12 ft. o. é.
 félévre 6 „ „ „
 évnegyedre 3 „ „ „

Az előfizetések egyenesen a szerkesztőség-hez küldendők be.

A „Kolozsv. Közlöny“
 szerkesztősége.

Egyleti élet.

A társadalom egy szerves egészet képez, melynek életképessége a tagok harmonikus összműködésében határozódik. Korunk lázas izgatottsággal ragad meg minden eszmét, melyet foknak vél a haladás létráján. És ez magában helyes volna, ha a haladási vágy hevélyében támadtrendszer nélküli előtörtéte helyett a higgadt megfontolás ujjmutatását észlelhettünk. Nem egy nemes eszme vált már chimerává, mert a valóság eszéye a tulbuzgalom lombikjának hevét szilárd állapotban ki nem állhatván, légbe szállt; nem egy nemes cél maradt káprázatos, de megközelíthetetlen délibábnak, mert a hiuság lidércszárnyai a cél pályakörén kívül ledérkedtek; nem egy nemes terv dőlt már dugába, mert a kiviteli módzatok objectivitása az alanyiség Moloch-jának esett áldozatul.

Szép és magasztos a társulás eszméje, mely oda irányul, hogy minden nevezetes, akár anyagi, akár szellemi vállalat körül az ügy sikerének biztosítása végett hivatott erők tömörüljenek. Az erők eme tömörülése manapság az „egylet“ gyűnében nyeri szabatos kifejezését.

A különféle hazai egyletek közt, tekintve a néptanítói hivatásnak az általános cultur-missióhoz viszonyuló állását, valamint a népművelődés összes momentumait magához ölelő horderejét, a tanító-egyletek kiválóan megérdemlik a hivatott körök méltatását, szóljunk hát rólok a szigorú tárgyilagosság azon nemével, mely a hiányok gyökereit kutatja, keresi.

Századunk hatodik tizedében az ugynevezett „tanítói tanácskozmány“-ok grassálnak, — rendszer, tehát gyakorlati siker nélkül. Az alkotmányos aera megnyíltával a nemzeti ébredés poliphon ajaka a „tanító-egyletek“-nek is stentori hirnöke lön, s mintha a Zend Dsemsid varázssvesszeje éreztette volna hatását, egy roppanásra honszerte megalakultak azok. Mindenféle institutio — irtam máskor is, de magamnak plagiatora lehetek, — melynek létoka a társadalmi élet emelésének szándéklatában gyökerezik, csak a gyakorlati eredmény által igazolja jogosultságát; és ha a tanító-egyletek alapeszméjében rejlő cél, mint végelemzésben a közművelődés surrogatumaúl méltán tekinthető egyik intézménynek létoka, viszonylagos módját és mérvét láthatná a megközelítésnek: semmiféle sophistikus okoskodás el nem vitathatná jogosultságát; azonban az eddig itt-ott elért eredmény inkább az általános ügyfelemény eszményi alakját színezi ki, hogysem érdemleges támpontot nyújthatna a tanítói tisztelkedésnek; minek oka a hiuság,

felületesség és ingatagság triásában és az alkoskodás azon kórjelében keresendő, mely szerint a lényeg nem egyszer és nem egy helyt áldoztatik fel a formának. Hja! hallom már a hangadás ócska privilegiumával szenvelgő öntetszelgésnek ez okadatolás ellen felzúduló tompa moráját; nem törődöm vele: amicus Plato, amicus Aristoteles, sed maxima amica est veritas.

Igen is, az egyleti élet sivár eredményének egyik és fő-fő oka a hiuság, mely szerint az ügy illúziójára tanvezetőnek czimzett bizonyos matadorok a hivatalos állás kényuralmi pressiójával az elnöki székbe erőszakolják magukat, nem bírván annyi önuralom- és ügy-szeretettel, hogy a személyi ambíciók a közügy érdeke előtt retirádát parancsoljanak.

Az ilyen ex offio elnök aztán óráhosszant discural de omnibus et quibusdam aliis, csak a tanúgyről nem, a mihez amugy sem ért tüzetesen, mert behatón nem foglalkozott vele s fejlődési menetét hivatás- és szakmaszerűleg nem tanulmányozta. Itt érvényesíti igazán magát a közmondás: ki minek nem mestere, buktatója az annak. Pedig a tanító-egyleti elnöknek a paedagogia fölkenjtének kell lennie, s szakértelemben legalább is annyira kimagaslania a tagok tömbületéből, mint az elnöki emelvény, a hol van, a többi ülések közül; különben a haladás küllőibe fogódzik akaratalanul is, megakasztván annak tervszerű menetét.

Nincs is nevetségesebb, mintha valaki olyan egylet vezetésére vállalkozik, melyben közvitézé lenni sines minősítve, mert tevéleges részt benne venni nem képes; az ilyen aztán szeleburdi önhiúságával undorítóvá teszi környezete előtt a vezetett egyletet s távolmaradásra készíti, kivált ha még a vak nepotismus is belejátszik az ilyen kártyavár-építésbe.

A tanító-egyleti elnök teendője: a megállapított sorrend szerint a tanácskozás tárgyát kitűzni, a széthajló vélelmek szálaít ügyes és tapintatos kézzel egységesíteni, a netán téveter irányba indult vitakozást illető medrébe visszaterelni, a hozandó határozatokat saját véleményével nem praeoccupálni, hogy ne mondjam, a tagok elől felfalni, hanem indokait megvilágítani, enunciálni s aztán strictissimo sensu érvényesíteni, nem pedig gőzerő, vasut, távirda s más, világra szóló dolgokból összefércelt gallimathias-szal usque ad nauseam untatni azt a testületet, mely nem az efféle „szegénységi bizonylatok“ hitelesítésére gyűlt össze; hanem azon célból, hogy halljon elnöki megnyitó beszédet olyant, melynek világa és melegénél hivatásszeretete élénküljön; halljon szakszerű felolvasásokat, értekezéseket, vegyen részt a tanügyi kérdések megvitatásában, szakismerete bővíljön, s kezelési módszerét a gyakorlati tanítás kísérletek tűzpróbáján idomítsa, szabatosítsa. Hogy egyházi vagy világi tanfésfu legyen-e az elnök? az, kivált oly kerületekben, minő a gyergyói is, még másodrendű kérdés tárgya sem lehet; legyen akármelyik, csak a szakértelem és önkényes bizalom képezzék az elnöki székbe való emelkedés piedestálját.

Ha az itt körvonalozott hiuságnak végre valahára szárnya szegetik, a mint kell is, hogy szegessék: akkor a sivár eredmény többi okai ipso facto szétszűnnek; mert ha nem várhatunk is mindent az elnöktől, de annyi kétségtelen, hogy az okszerű vezetés a tanítók ügybuzgalmának révén örvendetes vívmányokat

producálhat; minélfogva nem habozom az elnököt az egylet tükrének nevezni, mely nyílt betekintést enged magába az egylet életébe is.

A mi már most az egyleti tagok működését illeti, sehogy sem tudok megbarátkozni azon több helyütt divó szokással, hogy egy-két tehetségesebb tag szerepel, a többi pedig stoikus nyugalomban ring, szenvedőlegesen állapotban vesztegel. Való ugyan, hogy az eddigi ügyrend tetszetes lehet az elfoglalt optimisták előtt; mert míg a minden áron szerepelni vágyók becsérzetét legyezgeti s halántékukat egy-egy öntudatlan „éljen“-rivalgás kíséretében a dicsőség kétes értékű babérjával fonja körül: addig a passiv szellemek Morphaeus dédelgető karjai közé borulván, a tárgyi és alanyi képződés arany és ezüst álmait látják, a gyűlés után azonban arra a dermesztő valóra ébrednek, hogy arany- és ezüst álmaik valutája 100 és 1%-ot esőkkent; ámde nem ez célja az egyleti életnek s nem így éretik az el, mert a ki munkálkodik, az edzi erejét, de azért a merev szemléző elcsenevé-szedhetik. Legyenek ám szakszerű értekezések, felolvasások, mert azok az egyleti működés keretébe nagyon is beillenek; de az idő tulnyomó részét gyakorlati tanítás foglalja el, még pedig akként, hogy a megelőző gyűlésen tüzessék ki a tárgy, megjelölése nélkül a személynek, ki azt kezelendő, hogy ekkép mindenik tag készülvén, az önképzésre moraliter készítetve legyen; aztán próbálkozzék az, a kire sors esik. A gyakorlati tanítást a gyermekek eltávolítása után kövesse szelid bírálat; ez az önképzésnek hatalmas factora leend s többet, ér az elmélet minden sallangos cifrázatainál. Szakkönyv minden tanítónak van rendelkezésére, azokból hát bőven emlézhet; a dolog facitja azonban a kezelési módszer ügyességében rejlik. Mit használ ugyanis az iskolaügyre nézve a tanító elméleti ismereteinek gazdagsága, ha tárgyát a tanulókkal nem vagy csak igen nehezen értetheti meg: Theoria sine praxi, sicut rota sine axi. Az elmélet kereke csak ingadozni tud a gyakorlat tengelye nélkül. Hozzon minden tanító-egylet ez irányban üdvös határozatokat; de azokat aztán tartsa is meg szigoruan.

Minden tanító-egyletnek van könyvtárnoka, tehát könyvtára is, melynek gyarapítására a tagok évenként bizonyos quotát fizetnek, de cui bono gyarapítjuk a könyvtárt, mikor az legtöbbre nézve holt kincset képez? A tanító-egyleti élet coneret célja, az önképzés hangosan megköveteli, hogy e tárgyra is terjesszük ki gondoskodó figyelmünket. Véleményem, vagy ha szabad mondani, javaslatom ez: vigyük az egylet szakkönyveit a gyűlésbe, osszuk ki a tagok közt s tegyük elengedhetlen kötelességévé egymásnak, hogy ki-ki a kezéhez vett szakművet tanulmányozza át s tanulmányozásának eredményét az ugynevezett reproductiót, a mi majdnem minden tudásnak alapja, terjessze a gyűlés elé. Ekkép egy által az egész tanul és viszont; a trespeteg lelkek pedig biztos kézzel tereltetnek az önképzés útjára.

E nélkül a könyvtár, az egylet szemfényvesztő alokoskodásának bélyegző jellegét viseli. Minthogy pedig sokan a tanulmányozás módját sem ismerik, egy avatottabb ajak ezt is eleve beszélgetné meg.

Ime, uraim, rámutattam az általam észlelt hiányokra; tollamat az ügy iránti előszere-
 tet vezérelte, e szempontból kérem észre-

vételeimet fogadni; a netáni ellenvéleményt is e nézpontból szívesen veszem. Egymás mellett, s ha kell, egymás ellen az ügy érdekében!

K. Boga Bálint,
 állami felsőnépiskolai tanár.

Fővárosi apróságok.

— Budapest 1873. jun. 16. —

Ez aztán valóságos népgyűlés volt ma, a józsefvárosi nemzeti lovarda helyiségében.

Nagy vörös színű plakátok napok óta hirdették már minden utca sarkán, hogy tegnap délelőtt 10 órakor gyűlés lesz, melyre a választók „tisztelttel“ meghívatnak. Aláírták e felhívást valami 48-an. Tárgya: az 1200 legtöbbadót-fizetők közül 200 egyénből álló képviselői testületi leendő megválasztása iránti előértekezlet, s illetőleg: határozatba hozatala annak, hogy a 48 tagból álló bizottmány válasszon a józsefvárosi városrész polgáraitól ötöt, kik aztán a megválasztandó 200 tagból a József városra esőket a választóknak, mint megválasztandókat candidálni fogják.

* * *

Mi — őszintén megvallva — véletlenül jöttünk a gyűlésbe, s beléptünk épen Ballagi hagyta abba a szót.

Ezután Jókai Mór kelt fel s magyarázta a „tisztelt polgártársaknak“, hogy tulajdonképp miért jöttek ma egybe.

Ő ugy vélekedik, hogy a gyűlés, mely minden pártérdeken, minden pártszínezeten felül áll: higgadtan, a tárgy fontosságához méltóan megfontolva kell, hogy hozza határozatát.

Belátja ő, hogy a virilis-intézmény szabad-
 elvűtlen, mert bár tisztelt a nálunknál vagyonsb osztályt, kiváltságos helyzetet azonban mégsem óhajt számukra. Ez azonban most már nem elvi kérdés. Itt törvényről van szó, melynek, mert törvény, kötelességünk hódolni. Hogy jó-e, rossz-e az intézmény, arról most itt nincs hely a vitakozásra. A törvény, ha jó, ha rossz, törvény marad, s nekünk szent kötelességünk e törvénynek hódolni, kötelességünk kiválólag nekünk, a főváros polgárainak, mert a főváros, mint a haza szíve s központja egyszersmind a vidék példányképe. A mily hangulat uralkodik itt, az lesz a vidéknek is éltető ereje.

Szóval azt akarja mondani; a törvény rossz, de mert törvény, járunk most márgy el, a mint az parancsolja.

A fővárosban 1200 legtöbbadót-fizető polgárból 200-at kell a városi képviselő testületbe megválasztani. Kik legyenek azok? kik érdemlik meg leginkább a bizalmat? azt egyes ember alig tudná megmondani.

Ő sem. Mert 1200 egyén oly szám, melyből választani nem csekély feladat.

E célból tehát a következő javaslattal járul a t. gyűlés elé:

— Bizassék meg a mai gyűlést egybehívtott 40 polgár (ugy hiszem 48-an voltak ha nem csalódom a számban; jobb — és baloldali képviselők neveit is olvastam az aláírtak között) egy 5 tagu bizottmány megválasztására, mely bizottmány aztán közös tanácskozás alapján az 1200 virilis szavazók közül kiszemel magának oly egyéneket, kik a városi képviselő testületbe megválasztandók, s illetőleg a választóknak megválasztására ajánlatni fognak.

* * *

A körülbelül 80—90 tagból álló gyűlés több mint $\frac{3}{4}$ része helyesléssel kísérté Jókai Mór minden egyes mondatát.

Utánna aztán egy teljesen magyar ruhába öltözött uri ember lépett ki a tömegből.

Feszült figyelem — mindenütt. —

Kérdeztem: ki ez? De senki sem tudta nevét megmondani. Ugymondják, csizmadia-mester.

No, de akár ki volt: a gyűlést ő fűszerezte fel balgaságával.

* * *

Tiszteli, becsüli a nagy „journalistást“, Jó-

kai Mór polgártársát, de nem osztja véleményét. (S szavait mintegy megerősítendő sarkantuival az ünnepélyhez méltó „echo” hangoztat.)

Ő honvéd volt, elvérzett a hazáért, (hanem azért még él) s ezért ő nagyobb urat nem ismer nálnál. Nem szavaz a virilitékre. Ő polgárt akar a képviselő testületben látni, és nem urat. Nem ismeri el a törvényt, ha százszor is törvény.

Le vele! le vele! hangzott a nagy lovardában minden egyes ajkairól.

Jókai egyet mosolygott; — bizonyára az Őstökös politikusi csizmadiájára gondolt. . .

De szóló nem hagyja magát confundálni, s erősen bizonyítja, hogy ő nem bánja ha, senki sem hisz neki, ő elhiszi a mit mond.

De a nagy zaj, zibaj s „levele” kiáltások csakhamar leszorítják szólót, s ő kénytelen — sarokba húzódni. —

* * *

Jókai aztán válaszolt.

Ugyanaz fejegette mit már előbb mondott. A gyűlés helyeselte szavait,

Ezután még valaki felállott (bocsánát, hogy nevét nem írom ki, de nem ismertem) s roppant nagy gestikuláció közepette azt javasolta, hogy a képviselő testületben csak magyarul tudók választassanak be.

Megmagyarázták aztán a jámbor atyafinak, hogy hisz erről már a törvény gondoskodott.

Azt mondani: így, vagy úgy válaszlatok, midőn részben a törvény amugy a legbiztosabb kalauz: hiábavaló munka.

Olyasmit feltételül kötni pedig, a mi a törvényben nincs: nem lehet, nem szabad, mert akkor meg a választás lenne érvénytelen.

A javaslat, mint nem „életre való” elvetetik.

Beszéltek még néhányan. Az eredmény végre is az volt: fogadtassék el Jókai indítványa.

Az ülés 1/2 12 óra tájban szétoszlott.

Csikváry Jákó.

Legujabb táviratok.

Bécs, június 17. A kisegítő bizottmány a Creditanstaltot jelölé ki központul, a hová az albizottmányoknak naponta jelentést kell tenniök; továbbá elhatározza az escompte' üzlet mielőbbi megkezdését. Egyidejűleg a jótállási alap képezése végleti intézkedések is megállapítottak; ezen alap tegnap már tetemes összegre rugott.

A „Wiener Abp” szerint a nemzeti bank elhatározza, hogy a kisegítő bizottmány igazgatásában részt veend és a biztosítási alaphoz egy millióval járul.

Augusztá császárné e hó 25-én érkezik Bécsbe. A Schönbrunnban fényesen megüjtött azon lakosztályban fog szállásolni, melyben Zsófia főhercegnő lakott. A császárné ittmutatása hat napra van megállapítva. A német császárné tiszteletére rendezendő ünnepélyességek közti leend egy nagy bál gróf Andrássynál e hó 29-én, és a schönbrunni színházban diszoldadás e hó 30-án.

Berlin, jun. 17. A „Nordd Ztg.” tagadja a hírlapoknak az közlését, mintha a német követ, gr. Arnim, a Franciaországban történt kormányváltozás alkalmával a hatalom új kezelőinek teljes buzgóságát ajánlotta volna fel.

TÁRCLÁ.

Jótekonny női tárlat N.-Enyeden

1873 június 16.

Még nem tudtam megszabadulni a legujabb kor egyik divatos, de rendesen szép lefolyású lázának a „jótekonysági láznak” hatásától. — Szemem előtt forognak ennek előidézői: június 14 és 15-nek kedves alakjai; — hallom a hízegés, dicséret, magasztalás sőt még a feddő szemrehányás egymása toluló hangjait, az öröm és dicsékvés kifejezéseit épen úgy és oly életemben, mint az irt napokon a Nagy-Enyeden felállítandó ideiglenes m. kórház javára rendezett „női tárlatban” tapasztalhattuk. — A kora reggeli félálomba szenderegve, örömmel tölt el a visszaemlékezés; füzük tehát szálaira sorba még egyszer a lepergett gyöngysort.

Vidéki emberek vagyunk és szorgalmas újság böngészők, miért is a fővárosi nagy tárlatok híre és eredménye által felizgatott kíváncsisággal sietünk a „Két hatyu”-féle vendéglő emeletébe. Igaz, hogy a kíváncsiság nagyobb a jó eredmény felől hitnél és a flasco-tól való félelem e hajda gazdag, és — meglehet jövő században dus, most azonban szegény városkában, — a nagy „Krach” idején — mind nagyobb alapot nyert. — Felérünk a lépcsőkön s a kellemetlen érzet egyszerre eltűnt a kellemes tapasztalás előtt. — Hisz így örömtőljesen lehetett volna a régiók Hadesébe leszállva, eljutni az Elyziumba! — Ime Aescoulap fiaii köszönettel fogadják belépti díjult az ezüst obulust már a folyosón, biztosítva ennek folytán, hogy hiába nem fogsz koberolni fel s alá; mit annál kevésbbé tehetsz, mert már hívnak szépen kérő hanggal s

Strassburg, június 17. A mintegy 500 bennszülött választó által látogatott tegnapi választói gyűlésen néhány szónok mérsékelt választást ajánlott; azonban a többség szélsőpárti jelöltek választását határozta el és ez értelemben is állítja fel a jelöltek a járási gyűlés számára.

Páris, június 16. A kormány azon kívánságát tárgyaló bizottság, hogy Ranc ellen keresetet indíthasson, ez utóbbit holnap hallgatja ki. Azt állítják, hogy Thiers az esetre, ha a nemzetgyűlésben politikai kérdések merülnek fel, részt veend a vitákban.

Versailles, június 16. A nemzetgyűlésben a keleti vasut feletti viták folytak. Pouyer-Quertiernek egy interpellatiojára azt válaszolja Magne pénzügyminiszter, hogy az előbbi kormány által a francia bankkal évi 200 millió frank amortizálására vonatkozólag kötött egyezmény igen ésszerű, és hogy ő csak a feltétlen szükség esetében és csupán a nemzetgyűlés beleegyezésével venné igénybe ezen 200 milliót.

Hendaye, jun. 16. Az önkéntesek lázadása St-Sebastiánban kiegyezés folytán véget ért. A város polgármestere újraszervező az önkénteseket és legyvereket adott nekik. Három század Irunba rendeltetett.

Bécs új városháza alapkövének letétele.

Bécsben 14-én d. e. 11 órakor tétetett le Bécs városa tanácsházának alapköve, Ő cs. apostoli kir. Felsége által, Albrecht, Vilmos, Rainer főherceg urak, Wasa herceg és Agoston coburgi herceg jelenlétében.

Ő Felsége főudvarmestere, hg Hohenlohe, gr. Andrássy és b. Holzgethan közös ministerek, hg Auersperg miniszterelnök, és a cs. k. ministerium tagjai stb. megtszítették az ünnepélyt jelenlétükkel.

10 óra után összegyűltek az ünnepiesen feldisztett építési téren a község által ez ünnepélyre meghívott vendégek, továbbá a község tanács és a városi tanács, a kerületi bizottmányok, az építési bizottmány és építésvezetők tagjai.

Az építési térre megérkeztek Ő Felsége a néphymus hangjai közt, a polgármester, a két polgármesteri helyettes, és az építési bizottmány tagjai által tiszteletteljesen fogadtatott.

Erre a polgármester Bécs városa nevében Ő Felségét következő beszéddel üdvözlé:

„Cs. és kir. Felséged!

Tisztelettel és benső háláérzettel üdvözlök Felségedet ezen helyen Bécs polgárságának képviselői: mélyen érzett hálával, mivel sziveinkben feledhellen marad, hogy a község számára, melynek Felséged az önhatározás jogát megadá, csupán Felséged kegyteljes indulata által lön lehetségessé, itt a polgárság jelét méltólag állítani föl, egy a közhasználatra szánt széles téren, melyet a jövő a birodalmi főváros legnagyobb s legszebb terének fog nevezni.

A mi a harcsonak a vár, ugyanaz a polgárnak a városház.

Oda vezeti őt hivatása, ott látja ő az együttműködés alkotó hatalmát, a törvényes rend kötelekét, ott gyakorolja ő saját közérzetét, jogát és kötelességét.

egy kedves barna, vagy egy szép szőke hasonlítottatlanul simábban szállit karján a küszöbön át, mint a sötét mogorva Charsua Lethe folyamán s te csakugyan elfeleded borus gondolataidat földi köznap bajaidal együtt a küszöbön belül. Mindazáltal egy kis zavart tapasztalhatasz magadban. Virágokkal disztett és mindenféle szép dologgal terhelt 6 asztalnál 12 kedves ismerős ül, erősen megvárva, hogy tőle vásárolj. — Hogyha mindnyájukat nem ismernéd, szerencsés vagyok trónolásuk sorrendje szerint megnevezni kegyes engedélyt nyeres mellett. — Az ajtótól jobbra Dr. Donogány Jakabné és Papp Valéria, balra Pákei Miklós né és br. Splényi Henrikné ő nagyságaik asztala várta a közönséget. Két ablak között Czirner Istvánné és Sebessy Róza, — a felső szögletben Imreh Ferenczné és Benedek Ida, — közbül Sáska Sándorné és Lostajner Emma, az alsó sorban Dr. Kovács Ödönné és Luka Berta ő nagyságaik hívtak és figyelmeztettek a jótekonyság erényének könnyű módoni gyakorlására. Beléptedkor balra már figyelmeztetnek, hogy „az első asztal itt van”, vagy — mert minden asztalnál ketten igyekeznek holmi apróságnak óriási becsültetést és kitűnőséget szerezni, — P-né ő nagysága szerint „Mi első asztal megvárjuk, hogy tollunk vegyenek először”; te igéred meg szentül, hogy mihelyt szeretetreméltó vezetődnek, — ki felülmulhatatlanul eldicséri egy tárcza tartalomdúságát, mit csak tőled függ megszerezni s annak osztályaiiba elrakosgatni, — eleget teszel, azonnal bemutatod alázatos tiszteletet. Ezután egy csomó tárgy szívdrekrőlött lett megmagyarázása után következik a dicsékvés; hogy mennyit vettek be, mint adtak el egyet-mást, egy szál róza 2 frt, egy bimbó 1 frt, stb. mialatt te is zsebedet tartalmának elvisszelhetőbb helyzetébe juttatod. Tovább megyünk

Ezért azon első kő, melyet Felsége a megkezdődő építménybe beillesztüni méltóztatik, magas jelentőséggel bír. Az a polgárság főlemelő méltánylását jelenti, az újabb bizonyítványa ama cs. oltalomnak, melyben Felséged soha sem vonakodik nemeslelkűleg részletetni az állam ezen erős magvát, a szabad község áldáshozó intézményét.

Vajha a német építészet hatalmas műve most már gyorsan előhaladna, a polgárság javára és becsületére, mely minden időben híven ragaszkodott s ragaszkodni fog e dynastiához és birodalomhoz.

Isten oltalmazza szülővárosunkat! Isten oltalmazza, áldja s tartsa meg felségedet! “

A polgármester beszédének végével háromszoros „Hoch” hangzott ő felségére.

Ő Felsége a polgármester beszédére így méltóztatott válaszolni:

„Szívesen jöttem ide, hogy megünnepeljem egy oly mű megkezdését, mely rövid időn központját fogja képezni egy áldásosan működő községi életnek. Midőn a városi falak lebontását megengedém, erős volt meggyőződésem, hogy a trónnak, valamint az országnak legbiztosabb védműve polgárainak szeretete és hűsége; és Bécs polgárai büszkeséggel tekinthetnek az alapkö letételének ezen helyére, melynek közelében hajdan őseik bátor feláldozásuk által a város és birodalom irányában oly nagy érdemeket szereztek. Vajha az épen letett alapkö az ezen keletkező épületnek oly szilárd és rendíthetetlen támaszt nyujtana, mint a hűség és valódi polgár-érzet, mely a bécsi polgárság szívében márős idők óta oly szilárd gyökeret vert.

Ezen boltozatok közelében rövid időn még egy másik díszes épület fog emelkedni, szélesbörű érdekek képviselői számára. Ohajtom, hogy mindenik a maga hatáskörén belül haszonhajólag működjék, és kivált ezen boltozatok alatt a polgárság ősi erényei folyást megújulva és megifjodva éljenek tovább, a város áldására és ezáltal az én tartós örömömre, mely a község jólétével oly bensőleg van összekötve. Ezek után ajánljuk ezen épület üdvös haladását a gondviselő oltalmába, melynek áldása kísérje örökre Bécs kedves székvárosának összes lakosságát! “

Ő felsége szavait ismételt viharos „Hoch” kísérte.

Most a polgármester ő felségéhez azon kérelmet intézte, hogy az alapköbe beteendő oklevelet aláírni sziveskedjék.

Az oklevél aláírása után, mely aláírás a jelenlevő diszvendégek részéről is eszközöltetett, az oklevél egy üveg boritékba záratott, és az alapkö letétel ténye a torony alapzata előtt hajtattott végre. Ezen tény alatt a bécsi dalegylet az ezen ünnepélyre készített cantatét adá elő.

Ő felsége — a cantate eléneklése alatt — a polgármester által bemutatattá magának a polgármesteri helyetteseket, és az építési bizottmány tagjait.

Midőn az oklevél az alapköbe letételét, az építésvezető erről a polgármestert értesíté, ki ő Felségét tiszteletteljesen meghívá, hogy a kő elzárására az első kalapácsütéseket tegye meg. Ő Felségén kívül, a polgármester felhívására kalapácsütéseket eszközöltek még: a főhg urak, az ösz-

egy másik asztalhoz s ámbár otthon el nem tudnád képzelni mire való neked annyi szivarhamu tartó, mikor már ugyis van, de mivel bizonyítják, hogy ilyen masszív, erőss és csinos portékákat még csak nem is láttál, — magadat ily felsőbb szakvéleménnyel szemben tökéletes A B C-és gyermeknek hiszed s roppant nyereségnek tartod, hogy maga a lazke tandij nélkül adatik; — holott mily sokat tanultál! — még többet talán mint azon fényes szemű, piros ajku fiatal barátod, ki ezen ékességeit egy még fényesebb szemű s még pirosabb ajku szép lánynak a közél érdeklében adott édes csókjától nyeré valószínűleg — jótekonyság címzésén révén.

De mily örvendezés az eladók seregében! Most jönnek azok, kiknek a mire csak tekintetük esik, bizonyosan mind megveszik. Nem is csalakoznak nagyon, minden asztalról sok szép apróság vándorol a kosárba; br. Kemény Istvánné ő nagysága mosolyogva járul a megfelelő árral eképpen is a jótekonyság oltárhoz, a melyre áldozók között tudvalevőleg első sorban szokot mindig állani. E képpen tesz megynék igen tisztelt főispánja méltóságos Pogány György ur is, s így tesznek mindnyájan, kik a célt, a szenvedő emberiség segítését szem előtt tartják.

Az első nap élénkségével emelkedett a 2-ik is, sőt talán még kedvesebb volt. Tombola, sors-huzás volt napirenden. Azért ha bementünk, mindenünnen rózsaszín zacskókkal fogtak körül azon biztatás mellett, hogy, mivel már az üres számok nagyobb része ki van huzva, okvetlenül nyerünk. — „Csak tessék huzni! még egyet! az is üres? na majd huzok én!” valóban! azonnal tiéd lett 1 frtért azon tárgy, miért nem adtál 20, 30 krt, de a mi sok dicsérettel mégis magas becsülésünkbe ajánlatik. — Ésha a véletlen — volteszed, hogy szerencsétlenüljén kezded — ne te huzz, csak-

szes miniszter urak, a helytartó és tartományi marschall is.

A néphymus hangjai és a jelenlevők élénk üdvkiáltásai közt ő Felsége a polgármester által vezetve, odahagyá az ünnepély terét.

A vilákiállításról.

A keleti szöillötökék alatt.

(Vándorlások a keleti gazdasági csarnokba: ausztriai borok.)

Június 17.

Talán nem tűnt még el épen egészen a föld színéről a görög istenségek kultussa; egyiknek közülk, a legszebbiknek, a legleketadóbbnak, még mai napság is emelnek oltárokat, ez pedig senki más mint az örömekeket osztó Dionysos — Bacchus. A Bécs környékbeli bortermelő helyek, mint Mauer és Perchtoldsdorf, Weidling és Grinzing, Vöslau és Gumpoldskirchen szöillötökés sziklás hegyeire állított császari hordón üve, örömtől sugárgzó arcuzattal tekint le ránk. Kezében tartja a kehelyt, melyből tüzes ajándokát az egész világra kiönti; de hajh! nem hangzik elébe ujongó evoe, sima bőrű párduczok nem simulnak lábaihoz; s a bacchansnök s a maevadok dühöngző chorusa helyett alig láthatni itt-ott egy eltévelyedett Silenest, egy Satyrt a szöillő indák mögül ki-ki tekintgetve. Mert kedves olvasóm sem Naxosban, sem Athenben, de sőt még Thrákiában sem vagyunk, hanem igen is a bécsi vilákiállítási gazdasági csarnokban. S mégis szöillővenyigék alatt, melyek frisen utánozva oszlopról oszlopra csavarodnak, s mégis egy templomban, mely Zeusz páter és a szép Szemele fiának szentelve lett, oltárai előtt. S ez oltárok mily nagyszerűek, aranyból, márványból építettek, a legékesebb alakokban és színekkel pompázva, mindeniken emléktábla alapitójára emlékeztetve s mindenik telye az isteni lével. Mert épen abban áll hatalma, hogy ajándékaiba isteni lelket lehel, melylyel ránk hat, s a kegyes áldozat italokkal, miket mi az ő tiszteletére töltögetünk magunkba, ő maga költözik belénk s magához emel a Parnassus magaslataira, a hol mellette még az élet napjának a művészetnek istene tronol. Mennyire tudják ők ünnepelni őt, a gondüző Bromioszt áldozó papjai és hívei. A mit csak fényben és pompában fel tudtak hajtani, azzal ékíték és pedig gazdagon csarnokát; gulákat és obeliskeket emeltek tiszteletére, menyezetet terjesztettek ki fölötte s a világnak valamennyi élöczt csalogató ki-szépitésére fordíták.

Csak igaz marad az, mit a költő mond:

Sein güld'ner Schein — macht alle Menschen etwas keck;

Ich wundre mich — dass er so kann klettern und steigen,

Und macht, dass sich — die grossen Häupter für ihm neigen.

Régi német rimék, de igaz, mert csakugyan van-e már mai időben istenség ki előtt nagyok ugy mint kicsinyek egyaránt lejt hajtának, ugy mint ő előtte, ki mindenkit meghódít. A benne található lélek az emberiségnek több örömet okozott, mint ezt előszámitani lehetne, de nagyot és nemeset is hozott létre, miért ma már épen nem háládatosak. Ki ne emlékeznék rá, hogy a trágédia ama játékokból vevé eredetét, melyet a Lyaios intézménynek tett kecske áldozatok alkalmával ren-

ugyan egy értékes tárgyat juttatott, — kész volt bámulóid csoportja azon kijelentéssel, hogy te nagyon, de nagyon szerencsés vagy. — Ugy is volt bizony! a mint be is ismerted azon pompás eper, cseresznye, s más egyéb kellemes hűsítő éledele közben, melylyel a kitűnően kiállított czukrászat szeretetre méltó kezelő Dr. Botz Józsefné ő nsga és VeressMari k. a. — felfrissítettek. — Nem csak a jótekonyság anyagai de a szerencse geniussai is közöttünk voltak.

De miez! — felnyílt szemünkbe már ragyogóan szórja sugarait a nap; — legyen vége a merengésnek, — s üdvözlöjük a valót, a rendező fáradhatatlanság, tapintatos eljárása s a ködezők valóban elismerésre méltó részvétele által létrehozott eredményt, mely két nap alatt: 528 frt 67 krt juttatott az id. kórház javára. — Fényes összeg ez körülményeink között! hálás köszönetünket kell kifejeznünk hölgyeink kiváló buzgóságának, elismerésünket szívéllyességüknek, melylyel az ügyet felfogva, ily kiváló sikerre vezettek.

Végül nem mulaszthatjuk főlemíteni azon buzgó szívességet is, melyet Vágó Fereacz vendéglős ur a tárlat elhelyezése körül tanusított.

Ekként tehát az id. kórház, mely a nagy intézet felállításáig oly nagy hozagot pótol, pár nap alatt készen fog lenni teljesen s történetik ez majdnem kizárólag a helybeli közönség buzgalma folytán akkor, midőn egyéb jótekonny célok mellett két ujonnan alakult egylet: a tüztöltő és lövész egylet is meglehetősen áldozatot kíván szervezkedése alkalmával. — Üdvözlét az ily közönségnek!!!

r. l. B.

dezek? Mily értelem rejlik ama műthosban, mely szerint Bachus a muzsák által neveltetett fel s agráciák atyja; benne egyesülnek a művészet, a szépség a gyakorlati lettek. Innen magyarázható, hogy a mióta Noé atyánk pohárba fölté a szőlő íható „vérszinnedűjét“, költők és művészek egyaránt barátjai voltak s barátjai mai napság a bornak; tartsa is meg az isten számukra! Ritkán tanácsolák a bornemiszaságot, s ha tevők is, többnyire úgy tevők, hogy a lóláb kilátszott köntösük alól, kezdve Homér-on és Anakreonon le, századokon keresztül Geibel Manóig, Csokonayig és ifjabbakig sőt még Beneked Aladárig — a bort a költők serege mind meg énekelte, s remélhetőleg még ezután is meg fogja énekelni, mindaddig míg az emberiség dalol és iszik, mert mint egy másik költő mondja: bor az enyész-tője a bunak, kiküszöbölője a komorságnak; igen a bor az emberek és szellemek ura, a bor teszi a gyávát bátrabbá s erősíti a gyengét. Bor lehell egészséget a betegbe, pirosítja a halovány arcokat, hozza nyilvánosságra a titkokat s teszi napallá az éjszakát.“

A miért is már örök időktől a bor volt az általános gyógyszer (Panacea, vagy Barry du Barry), melylyel a tests a lélek váiamennyi baját meg lehetett gyógyítani. Hány zárdabeli rectorium (frissítő terem) fölött nem állott e mondas:

Salubre vinum rubidum
Antemeridianum;
Meridiano bibulum
Non minus facit sanum;
Sub noctesaluberrimum
Et noctu non est noxium!

Ama kérdésre, hogy vajon mely évszakban legtanácsosabb a borital, különböző költők kel-lőkép megfellelték, így az egyik: „Bor legyen kedvencz italom az egész éven át, tavasszal szaporítsa élvezetimet, nyáron kütsön engemet, ősz-szel iszom a boristen tiszteletére, télen entes-tem melegítésére.“ Hogy mely időben, s mily okokból kellessék inni, arra így felelt meg Rückert:

„Man kann, wenn wir es überlegen
Wein trinken fünf Ursachen wegen:
Einmal um eines Festtages willen;
Sodann, vorhandenen Durst zu stillen;
Ingleichen küntigen abzuwehren;
Ferner, dem guten Wein zu Ehren,
Und endlich — um jeder Ursach' willen.“

Már egy régi krónika író azt mondá: „A bor az emberi életnek annyira előnyös s a test egész-ségének fenntartására annyira szükséges, hogy ná-lánál hasznosabb italt gondolni sem lehet. E mel-lett ellensége minden méregnek, vesebajknál és himlő minden támadásánál alkalmas, úgy szintén különös erősítője a gyomornak. Továbbat elősegíti az emésztést, a természetes erő megtartója, valamen-nyi külső és belső tag erősítője, az emberi ábrá-zát jó színben tartója tiszta, friss, és egészséges vér készítője, csüggettegek vidámitója, belső rothadás-tól oltalmazó, a jól megemésztett ételeknek vala-mennyi tagokba vezetője, a nyálkás, roszin-dulatu és ártalmas nedvességeknek megemésztője; az agynak erősítője és szárítója, a szív vigasztal-ója, nyelv élénkítője, buskomorság elűzője, gyors határozás és hamar végzés okozója.“

S most már térjünk megint vissza dithyram-busunk után az oltárok közé, miket a bor isten tiszteletére oly pazar pompával állítottak fel a keleti gazdasági csarnokban. Mert előbb az osztrák-magyar borokat kell megtekintenünk. Ki számlálja meg a palackokat, ki meg a borok fajait mind? A széles kiterjedésű birodalom valamennyi nap sütötte hegy és domboldalairól egybejöttek azok, hogy a tüzes harcban a pálmáért viaskodjanak. Jaj a biráknak, ha mindeniköknök igazat akarnak adni! Nem irigyeljük sorsukat, mert kostoniok igen, de inniök nem szabad, hogy ítéletük meg ne zavarodjék. De még a csendes borbarátnak is, ki idejő s meg akar győződni róla, hogy hol mérnek jó bort, nehezére esik a választás. Valóságos em-barras de richene, mit csak éveken keresztül tartó tanulmányozás után lehetne pontos szemügyre venni. Fehér vagy vörös, vagy egyik sem a kettő közül. Erős vagy gyöngye, édes vagy savanyu, za-matos vagy zamatnélküli — mindez el van rejtve az ezüstös lejtő dugaszok alá s mesterére vár, ki fölötte az ítéletet kimondja. S ha a mester böles is, a régi időből ismeretes becsületben megőszült bo-rokhoz tartja magát, semmi új nevekre nem ad semmit, mert az ilyenek a nézésre jók, de nem a kostonlásra. De miután most elég ideig időzünk e babeli palaozok halmazok és tömkelegek között, vá-lasszuk meg borunkat, melyet hűsítőül inni akarunk. Itt van a felségs Klosterneuburgi (az alsó ausztriai borokat vesszük először) a legnemes-bike az ausztria rizlingeknek, mely ép oly jó illa-tu, mint zamatos, ki eredetibe kostonlhatta az ősz Duna parji kis pincozékben, baráturaimék szivessé-géből, bizonyára Kerner Jusztin-féle ábrándokba merülhetett. De ne feledjük a kellemes, de erős gumpoldskirchenit, a mailbergit, retzit, weidlingit, grinzingit, metzdorfit stb. alsó ausztriai borokat, melyek mindannyian fehér-köpenyegben, de sajnos ép azért meg nem koston-lhatólag állomásoknak. Aztán jönnek a pirosköpenye-ges matzeni és a nemes vöszlaui.

Ehez csatlakoznak a morva borok Znaim-ből és Joslowitzból, Auspitzből és Bisenzből. A csehországi borokat nem állították ki, miután a feudal és foederalista cseh gazdasági egylet nem akart beleolvadni kiállításával a lajtántuliba. Ellen-ben Stajerhon elküldé borait; egész tornyo-foglalnak el s különösön szépen fel van állásuk díszítve, itt látjuk a lutenbergi, radkersburgi, kerschbachi borokat s a legjobbat a hochstermetzi rizlinget, s végül az utánzott champegnei habzó borokat. Furcsa, hogy ép tőszomszédjukban van kiállítva a hirneves „Acetum styrianum.“

Tirol szintén oltárokat állított Bachus tisz-teletére, s ezekre a legjobbat állította, mik nap sü-tötte hegyoldalán teremnek. A Bozen melletti sző-lőhegyekből egy szalma kunyhó tekint alá, benne ül a merani szőlő pásztor különös kinézésű zub-bonjában, s nézi a merani szőlőkötől eláraszt-tott bájoló vidéket. A trentino egy más csoport-t képez s e helyt szemlélhetni a moscatoit, nosi-olait, negrarait, segonzanoit, teroldicoit, gropellőit, sant donatoit stb. borokat s Tirol büszkségét az iserei bort Roveredo környékéből. Karinthiát isten nem áldotta meg jó bortermő vidékkel; an-nál inkább kedvezett Krajnának — jó bor ter-mő helyek benne Mötting, Gurkfeld, Stadtberg, Oberfeld — ez utóbbi boráról mondják, hogy hatásban egyenlő az emsi vízzel. Görz és Istria sem maradhat el, amaz édes piccoliti borával; emezek még művelést várnak.

A dalmát borok közül az barna vörös opoloi s a fekete vörös tartaroi mellet ott van a sárga vuguvai, az illatos moscato di Rosa, a tüzes, sőtépiros cerlienak s a többiek.

— S most miután az ausztriai borok fölött szemlénket bevégzők, istenhozzádot mondunk egy-előre azok derék művelőinek.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, június 19.

— **T. olvasóinkat kérjük, méltóztas-sanak előfizetéseiket mihamarább megújítani nehogy a lap küldésében fenakadás történjék**

— **A királynő a világkiállítás-on.** Ő felsége a királynő teg nap ismételve, és pedig a legszorosabb incognitóban meglátogatta a nem-zetközi kiállítást. Testvére, Lajos herczeg kísé-re-tében egyszerű kocsin érkezett, s mindenek előtt a francia és olasz osztályokat tekintette meg, s majd egy félóráig időzött azután a német osztály-ban. Ő Felsége úgy szólván polgárilag egyszerűen volt öltözve. Világos barégo ruhát és feketével dí-szített fehér fátalos kalapot viselt. Dacára annak, hogy a világkiállítás nagyon látogatott volt, a kö-zönség legnagyobb részét idegenek képezték úgy, hogy a királynőt csak kevesen ismerték meg s en-nek folytán a közönség tolongásától ment maradt. Ő felsége 1/4 órákora hagyta el a kiállítást.

— **A költségvetés tárgyalását** a képviselő ház jun. 18-án kezdé meg. A tárgyalás előre láthatólag nem lesz hosszadalmas; de való-szintű, hogy kellemetlen dissonantiákra fog alkalmadni. A Deákpartban is vannak többen, kik a költségvetést most, midőn a fedezet nincs megál-lapítva, s a legközelebbi jövődő iránt is bizonyta-lanság uralg, nem óhajják tárgyalni. A balközép hasonló nézetben van, s jun. 17-ki értekezlet-ben azt határozta, hogy a költségvetés tárgyalásá-nak elhalasztását fogja indítványozni, mi ha meg-tagadtatnék, általánosságban sem szavazza meg a költségvetést. A szélsőbal, mint rendesen, úgy most sem szavaz meg semmit. A költségvetést így, ha a kormány megmarad szándoka mellett s ki-vánni fogja a tárgyalást, nem nagy többség fogja megszavazni.

— **A honvédség köréből.** A honvé-delmi miniszterium, a többi érdekelt miniszteriu-mokkal egyetértésben több irányban megindította a tárgyalásokat a honvédségi intézmény fejleszté-sére, s e célból hozott néhány újabb törvény vég-rehajtására. A lo összerás végrehajtására a tárgya-lások folyamatban vannak, s Havas Sándor mi-nisztertanácsos a jövő héten Bécsbe utazik, hogy a magyar és osztrák kormány között e részben egyenlő eljárás állapíttassék meg. Szintugy folynak a munkálatok két törvényjavaslat kidolgozására, melyek egyike a megyéket felhatalmazná, hogy a katona-elszállásolási költségek fedezésére a köz-ségekre pótdót vethessenek ki, másika pedig a kisajátítási törvényt kiterjesztené a hadgyakorlatok céljaira szükséges terek megszerzésére. Ezenki-vül a tárgyanban is tanácskozáskor folytattnak, hogy mi intézkedések állat volna háboru idejére a hadsereg élelmezése és ellátása biztosítandó. Végre a felől értesülünk, hogy g. Lónyay által a háznak benyújtott, s az ujonczozások alkalmával felmerülő visszaélések megtorlását tárgyzó törvényjavaslat valószínűleg visszavetetik, s azt a honv. miniszte-rium ujra átdolgozza.

— **Az erdélyi muzeum régiség és** éremtára folyó hó 22-től kezdve minden va-sárnap délelőtt 10-től délután 1 óráig, to-vábbi rendelkezésig megnyílik.

Finály Henrik,
titkár és régiségárőr.

— **Rudolf koronaherczeg** ő fensége f. hó 15-én Münchenbe érkezett, s azonnal látogatót tett nagyanyjánál Possenhofenben, hova a nap folytán Lipót herczeg és Gizella herczegnő is megérkezett.

— **A helybeli vivoda** állandó szakbi-zottságának határozata folytán, a szabad vívásra minősülteknek karddal és törrel való nyilvános vizsgá-e hó 22-én, az az: vasárnap délután 3 órá-tól kezdőleg fog a torna-vivoda épületének torna termében megtartatni. Vendégek és nézők csak be-léptijegy mellett bocsáttatnak be a vizsga helyére, mely belépti jegyeket, a torna-vivoda egylet tit-kára fogja kiszolgáltatni.

— **A fővárosban** f. hó 15-én tartott unitárius gyűlésről hoz jelentést a „M. Ujs.“ s előre bocsájtván, hogy az angolok 1857-ben több mint 1000 font sterlinget adományoztak s az ame-rikaik két izben adtak 500-500 dollárt az er-délyrészi unitáriusoknak irodalmi művek p. Cham-ning nagybecsű munkájának lefordítására. A kegyes angol hívők ezen jótékonyágukat önkényt, fel-szólítás nélkül gyakorolják s jun. 15-én ismét e célból keresték fel magyar hűsorsosaitak. — A „Hungaria“ egyik lakosztályában 18-an gyűltek egybe. Az angolok részéről jelen volt Mr. John Fretvell, az amerikaiak részéről Rev. Edw. E. Hale s Mist. Southwies Emma több amerikai lap levelezője. A magyar unitáriusok közül jelen voltak: Hajós János, Buzogány Aron, Si-mén Domokos, Orbán Balázs, Űrmösy Mik-lós, Szinovács Gyula és Kovács János. Ta-nácskozási nyelv a magyar volt, melyet leginkább Kovács J. tolmácsolt angolra, azonban később a latin s német is igénybe vétetett. Az ülést Simén D. imája nyitotta meg, elnök Hajós J., jegyző Buzogány A. lett. Kovács J. előadván röviden az unitáriusok történetét, kiemeli, hogy jelenleg leg-nagyobb szükségök van: 1) a kolozsvári főiskola s különösen a theologia erősítésére, hol 4 s a má-sik két iskolában még 5 tanári állomás betöltetlen. 2) Irodalmi működésök emelésére, kül. a keresz-tyén magvető s Channing műveinek folytatására. 3) Egy kis székesegyház építésére Budapestén, miután Kolozsvár már megszűnt főváros lenni s így sokat veszített jelentőségéből, de különben is Pesten és környékén több mint 100 unitárius létezik. Az angolok és ame-rikaik közreműködéseket szívesen megígérék. — Hale az iskolák állásáról kérdezősködött s ba-rátságos társalgás után Southwies k. a. üdvö-zölte a magyarokat. Ülés után a Margit-szigetre ment az összes társaság a vendégekkel.

— **A kolozsvári belvárosi Fröbel-intézet** vasánap, 1873 évi június 22-kén dél-előtt 11 órákor eszközlendő ünnepélyes megnyitá-sára a nevelésügy iránt érdeklődő művelt közön-séget tisztelettel meghívja az elnökség.

— **Részvétlenség és hanyagság.** Tegnapi gyűlés volt hirdelve, az ujonnan elkö-szített egyetemi kör alapszabályainak bemutatására s tárgyalására, melyet a fardhatatlan bizottság szabad idejének feláldozásával összeállított. Saj-nos, hogy csak hirdelve volt, de megtartva nem. A körülbelől 300 egyetemi polgár közül megjelent a gyűlésre a bizottsági tagokkal együtt 12 mond tizenkettő. A bizottság így kénytelen volt a gyűlést p é n t e k r e elnapolni.

— **Vilmos császár.** A „Pr.“ következő részletekről tudósít: „Noha a berlini udvar részéről ide lemondás nem érkezett, mégis udvari körökben bizonyosságnak tartják, hogy Vilmos császár látoga-tása elmarad. E bizonyosság, mint magától érte-tik, megsemmisít minden, a legfőbb uraságok, va-lamint a főudvarmesteri hivatal által tett intézke-dést. Így ő felségei e hó második felében Gödöl-lőre fognak randulni, honnan király ő felsége rö-vid tartózkodás után visszatér Bécsbe, a királyné pedig valamivel tovább fog maradni, de szintén csak néhány napig. Király ő felsége visszatérése után meg fogja a brucki tábornok látogatni, Rudolf koronaherczeg Karinthiába megy, és Stajerországon keresztül, hol vadászati kirándulásokkal teend, visz-szatér Bécsbe. Lajos Viktor, Albrecht és Rajner főherczegek a hegyekbe randulnak, honnan azon-ban nemsokára visszatérnek, miután Károly Lajos főhg esküvője a branzai herczegnővel még e hóban leszén.“

— **A nagy b. Eötvös J. emlékére táblát** fehér márványból ily aranybetűs felirattal: „E házban lakott a magyar író és állam-férfi báró Eötvös József 1864 nyarán“ június 16-án állították fel Carlsbadban a Máriahilf házra a nagy gyógyforrás átellenében.

— **Torna-vizsgát** tart h. unit. főtanoda ifjusága vasárnap d. u. 5 órákor. A n. é. közön-ségnek ismét lesz alkalma a Nyárády tornatanár ur vezetése alatt ily rövid idő alatt elért eredményről meggyőződve ifjaink ügyességében gyönyörködni. Jó előre figyelmeztetünk e szép ünnepre.

— **Podolin újra leégett.** E hó 5-én valami gonosztevő egyszerre négy helyt gyújtá föl a várost, és az e napon uralgott szélvész any-nyira terjeszté a tüzet, hogy csakhamar majd a fél város valóságos lángtengerben uszott. Több mint száz ház porig leégett, úgy, hogy csak az alapfalak látszanak ki a földből. Roppant zavar, rendetlen-

ség, ijedtség van a városban. Több emberélet is áldozatul esett a tüzvészben; már eddig kilencz megégett holttestet kotortak ki a leégett házak romjaiból. A gyújtogató, egy podolini háztulajdo-nos már elfogatott, be is ismerte bűnét és ennek folytán átadott a törvényszéknek. Allítólag azért gyújtotta föl a várost, mert mult évben is leégett és nem bírta elviselni, hogy csak ő károsodjék, továbbá bizonyos dologban a városi hatósággal is összetűzött, és most az egész városon boszulta meg magát.

— **A kolozsvári m. kir. egyetemen,** a m. kir. honvéd főparancsnokság folyó év június 11-én kelt rendelete folytán a rendszeresített had-tudományos tanfolyam hallgatóival f. évi július 7-én reggeli 9 órákor fog a „szabadságot állo-mányu hadapródi vizsga“ megkezdetni.

— **A mükedvelő társulat is** tavaszi mulatságot szándékozik rendezni július hóban. Hihetőleg ez leend az utolsó s ezzel bezártnak a tavaszi ünnepélyek, melyeknek az idő sem ked-vezett igen nagyon s e mellett a közönség se lát-szott pártfogolni úgy, mint régebben.

— **Figyelemre méltó.** Az ország több helyén azt tapasztalják, hogy a nálunk vetett ausztriai búzában nem mutatkozik a rozsdá. A kormány figyelmét is magára vonta e körülmény s Hajnik János urat bizta meg, hogy az illető vidékeket meglátogassa, s a teendő intéz-kedésekről jelentést tegyen. Szolnokról egy június 15-ki távirat a legszebb termést jósolja s örömmel constátálja, hogy a rozsdá nem uralkodik ott.

— **A kiállítást** f. hó 15-kén vasárnap 65,000-nél többen látogatták meg, ily tömeges látogatója még a megnyitási ünnepélyt sem véve ki, a kiállítási palotának nem volt. A bécsi külvárosok szolgálták a legnagyobb kontingenst.

— **Örökhagyó nő,** ki vagyonát csupa irigységből elégeti. Berlin közelében jó módú öcsese terhőre élt egy igen gazdag dáma; öcsese minden gondolható kényelemmel ellátta, külön villát tartott neki stb. s mindezért egy krajozárt sem fogadott el, gondolva, hogy a roppant vagyon úgy is rája marad és jobb, ha a hölgy kamatot ka-matra halmaz. De kiírja le csodalkozását, midőn nő-vére halála után sem pénz, sem semmit sem talál, hanem egy összeégett papirhalmazt s mellette 25 tallért temetkezési költséggül egy iratkával: „Nem fogtok utánam semmit örökölni.“

Biasini gyorsutazási menetrendje 1873. márcz. 27-től.

Kolozsvár és Nagy-Enyed között,

mivel a nappali vonat beszüntettetett, Biasini gyors-utazása 1873. mart. 27-től elkezdve Kolozsvárról Nagy-Enyedre küldi gyorskocsiját, még pedig oly formán, hogy Kolozsvárról reggel 8 órákor minden nap indulva d. u. 4 1/2 órákor Nagy-Enyedre érke-zik, Nagy-Enyedről Kolozsvárra estvíli 10 órákor indulva, reggeli 8 órákor Kolozsvárra érkezik. Ezen menetén kívül lehet Kolozsvárról Nagy-Enyedre d. u. 4 órákor is indulni, ugyszintén Nagy-Enyedről éjjeli 3 órákor Kolozsvárra indulhatni, csakhogy ezen meneteknél Felvinczről N.-Enyedig és N.-Enyedről Felvinczig a vasutal kell utazni.

Egy személy ára 30 font szabad podgyász-szal Kolozsvárról N.-Enyedig vagy vissza az első és közbülső Coupeba 5 frt, hátulsó Coupeba 4 ft 50 kr. tulsuly 5 kr. Tordáról Nagy-Enyedig vagy vissza első vagy közbülső coupeba 3 frt — hátulsó cou-peba 2 frt 60 kr. tulsuly 2 1/2 kr. — Felvinczről N.-Enyedig vagy vissza 1 frt, tulsuly 1 kr. fon-tonként.

Felvételi iroda Nagy-Enyeden Vágó Fe-ren cz szállodájában.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Jun. 18-ról. 1873 5% metaliques 68.40. nemzeti kölcsön 73.75. 1860-diki államköl-csön 102. Bankrészevények 988.—. Hitelezésvé-nyek 255.—. London 112.20. Ezüst 112.50. Cs. kir. arany —.—. 20 frankos arany 8.98.

Földtehermentesítési kötvények: Magyar 75. 50. Temesi 75. —. Erdélyi 73.50. Horv. Szlapon. —.—.

Felelős szerkesztő **Sándor János.**

N y i l t t é r.

Hirdetéseket, nyilvános hirdetményeket, üzlet-ajánlatokat, családi tudósításokat, mindenféle állo-mások keresletek, ügynökségeket, vásár és házasa-gi folyamodványokat, általában tisztességes tar-talmu hirdetést **eredeti árban** közreadat minden pesti és külföldi lapban.

S c h w a r z t e s t v é r e k
nemzetközi hirdetés-irodája,

Pest Földő-utca 1. a. Bécs Wollzeile 6. 8
Atnézetek és hirdet. árjegyzék ingyen, bér-mentve.

Az „Ungar. Actionár“ főügynöksége Bécsben.

Cséplőgépek

kézi-, vontató-, járgány-, víz- és gőzműködésre
120 frton o. ért. ingyen szállítva és vámentesen
Bécsig. Árjegyzékek és rajzok kívánatra bérmen-

tesen és ingyen.

Ügynökök kívántatnak,

737 14—18

Ph. Mayfarth és társa gépgyára majnai Frankfurtban.

801

15—*

Asztali és csemege borok, Dréher-féle palaczk sör

Teutsch J. B.-nél Segesvártt.

1862-beli-erdélyi asztali bor, „non plus ultra“ nagy pal.	— f. 70 kr.
1868 „ finom rizling	— „ 90 kr.
1869 „ „	— „ 90 kr.

Rajna és Mosel-borok:

Johannisbergi cabinet	nagy pal. 4. ft. 40 kr.
Rüdesheimi	2 ft. 50 kr.
Liebfrauenmilch	2 ft. 15 kr.
Deidesheimi	1 ft. 65 kr.

Magyar borok:

Budai, finom sashegyi	1 nagy pal. 1 ft. — kr.
„ „ „	1 kis pal. — frt 50 kr.
Somlai, fehér jeles	1 nagy pal. — frt 88 kr.
Tokaji, ménesi és muskotály aszu	1 nagy pal. 1 frt 20 kr.
„ „ „	1 kis pal. — frt 60 kr.
Champagnei Sillery grand mouss	1 nagy pal. 1 frt 60 kr.

Franczia, spanyol és olasz borok

Bordeaux st. Julien, vörös ered. töltés	nagy pal. 1 frt 65 kr.
Champagnei valódi Clicquot	nagy pal. 4 frt — kr.
„ Fleur de Sillery	nagy pal. 3 frt 60 kr.
Muscat-Lunel	nagy pal. 1 frt 70 kr.
Lacrimae Christi	nagy pal. 1 frt 60 kr.

Osztrák borok.

Vöslai vörös	nagy pal. — frt 92 kr.
Gumpoldskircheni, fehér	nagy pal. 1 frt 20 kr.

Liqueurök:

Vanilliás, valódi Bordeaux	nagy pal. 2 frt — kr.
Ananas	nagy pal. 2 frt — kr.
Anisette double, Amsterdami	nagy pal. 1 frt 90 kr.
Maraschino di Zara	nagy pal. 1 frt 60 kr.
Dupla kőményes, val. szt.-pétervári	nagy pal. 2 frt 50 kr.

Hölgy-liqueurök, igen finom:

Kávé, Curaçao, thea, Vanília, viola	nagy pal. 1 ft. 30. kr.
Bataviaia rak	nagy pal. 1 frt 80. kr.
Cognac fi nede Champagne	nagy pal 3 frt. —

Dreher féle palaczk sör

Ászoksör	nagy pal. — 38 kr.
Márcziusi	nagy pal. — 40 kr.

A „Victoria“ biztosító társaság Kolozsvártt.

Az általunk megnyitott túlélési csoport (Associatio) biztosításoknál az előre meghatározott legkisebb (minimal) végeredményekért való jóállást elvállalja.

Ezen újonnan életbe léptetett kedvezmény folytán a „Victoria“ biztosító társaság az általa megnyitott túlélési csoport résztvevők irányában végeredmény fejében a következő mint legkisebb összegért határozott kezességet vállal még pedig évenként fizetendő 100 forintnyi betét után

ha a betételek 12 éven át fizetettnek 1800 forintért

„ „ „ 13	„ „ „ 2000
„ „ „ 14	„ „ „ 2250
„ „ „ 15	„ „ „ 2450
„ „ „ 16	„ „ „ 2700
„ „ „ 17	„ „ „ 3000
„ „ „ 18	„ „ „ 3300
„ „ „ 19	„ „ „ 3600
„ „ „ 20	„ „ „ 3900
„ „ „ 21	„ „ „ 4200
„ „ „ 22	„ „ „ 4600
„ „ „ 23	„ „ „ 4950
„ „ „ 24	„ „ „ 5350
„ „ „ 25	„ „ „ 5800

A fentebb kitett összegek csak is a legkedvezőtlenebb viszonyok eredménye, és így a túlélési csoportok végeredménye a biztosítás természeténél fogva kedvező viszonyok között tetemesen előnyösebb is lehet.

Miután a túlélési csoportok által a résztvevőknek alkalom adatik, megtakarított tőküket maguk vagy egy második személy javára más uton el nem érhető magas kamattal elhelyezni, ezen biztosítási módozatot a legmelegebben ajánljuk.

Használata különösen olyanoknak ajánlható, kik aránylag csekély betételek mellett gyermekeik felnőtt korára egy tetemes hozományt kívánnak biztosítani.

Miután a „Victoria“ biztosító társaság évi betétel gyanánt a legkisebb összeget, ezenfelül bár mi magos összeget elfogad, a biztosítás ezen nemében mindenki, még a kevésbé vagyonos és részesülhet.

Társaságunk vidéki ügynökei egy felügyelőink a túlélési csoportokbani részvételre aláírásokat elfogadnak, úgy bővebb felvilágosítással készséggel szolgálnak.

A „Victoria“ biztosító társaság

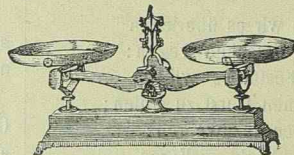
857

igazgatósága.

1—6

A

párisi balance

mérlegek

838

raktára

1—*

Teutsch J. B.-nél Segesvártt

árul lapos serpenyőjü mérlegeket

Súlyerő	2	4	10	20	30	40 vámfont
darabja	5 frt. 75,	6 frt. 75,	9 frt.,	10 frt. 50,	12 frt. 25,	15 frt. 50 kr.
Súlyerő	4	10	20 vámfont			
darabja	8 frt.	11 frt.	13 frt. o. ért.			

s elárusítóknak, egyszerre több darab átvételénél tetemes árengedést nyújt.

GÁMÁN JÁNOS ÖRÖKÖSEI

KÖNYVNYOMDÁJA

Kolozsvártt, főter báró Bánffy-ház, és központi irodája

KERESZTESY PÁL PAPIR-ÜZLETÉBEN

főter, Gyulay-ház, felvállal mindennemű

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT.

Alólírt könyvnyomda tisztelettel tudatja a helybeli és vidéki t. cz. közönséggel, hogy újonanfelszerelt és ízletes betűkkel ellátott nyomdája azon kellemes helyzetben van, hogy mindennemű **nyomdai megrendelést** elfogad, u. m.:

könyvek, bármely hazai nyelven, körözvények, rovatos iven, árjegyzékek, számlák, falragaszok, név- és meghívójegyek, gyászhirek, baromútlevelek, vásárcédulák stb. stb. a lehető legjutányosabb árak, gyors és pontos szolgálat mellett.

A LEGÚJABB MINTÁJU NÉVJEGYEK 100 DARABJA 1 frt.

FELVÁLLAL KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT IS.

HIVATALOS MUNKÁKRA NÉZVE

a nyomda. — miután Keresztesy Pál papir-üzletével és ez viszont a nyomdával egyesült — biztosítékot nyújt arra nézve, hogy a papírok a legelső papir-gyárakból szereztek be, és azok a hivatalos munkákhoz valódi gyári áron számíttatnak, és a legszükségesebb mintázatokból kész raktárt tart, a meglevőket postafordultával, a szokatlan formájukat pedig a legrövidebb idő alatt elkészíti.

Minden megrendelést kérünk egyenesen a nyomdába küldeni, hol a legnagyobb pontosság biztosított.

Gámán János örökösei könyvnyomdája.

84—*

Nyomatott Gámán János örököseinél Kolozsvártt.